

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputatio De Statv In Qvo Sint Beatorvm Animae Post
Hanc uitam, ante ultimi iudicij diem**

Dévay Biró, Mátyás

[Nürnberg], [1537]

VD16 D 1300

Reverendo Domino Francisco Batzi Praeposito Sepvsiensi, Ac Secretario
Regio, domino & amico suo.

urn:nbn:de:hbz:466:1-34195

REVERENDO

DOMINO FRANCISCO BATZI

PRAEPOSITO SEPUSIENSI, AC
Secretario Regio, domino & amico suo,

SALVTEM. Cum Matthias Deuay uir eruditione
& pietate insignis, hic apud nos aliquot menses substi-
tisset ualeitudinis causa, quae ex itinere hiberno non nihil af-
flicta erat, saepe multa nobis de religione & communibus
nostris studijs fuit mentio, Ac summae uoluptati mihi fuere
ij quos saepe inter nos committebamus sermones, quod &
conditi erant singulari suauitate, & certas significationes in-
genij ac doctrinae praese ferebant. Incidit autem inter reli-
qua, mentio captiuitatum, quas satis acerbas propter doctri-
nam Euangelij ad triennium fere passus est. Cum igitur Fa-
bri Vuitenensis meminisset, a quo in carcere examinatus est,
non solum ut oratione referret eam actionem totam horta-
tus sum, sed etiam auditam, rogabam ut literis mandaret,
ac sane pro ea, quae inter nos fuit, coniunctione, facile impe-
trari id a se est passus, & sua manu signatas quaestiones ac
responsa exhibuit. Atque hic cum se mihi egregie satisfecisse
crederet, neque ego tum aliud ab eo peterem amplius, & ipse
Vuitenbergam ad communes nostros praeceptores ac pa-
tres se contulisset, ab alio admonitus sum aediturum eum
quaedam sua scripta ad fratres quos in Hungaria habet,
contra quorundam sycophantarum impias calumnias con-
firmandos. Gaudebam occasione, ac denuo hominem inter-
pellabam, ut examen illud adderet, quod apud me scriptum
reliquerat. Et si autem causas aliquas afferret, cur nollet pub-
licari, quod neque tum in carcere ad omnia respondisset ac-
curate

curate satis, nec nunc esset potestas adijciendi quæ uellet, ta-
men amico pertinacius urgenti gratificatus est, & *ἡπίματε*
ista Infulati Doctoris reliquis libellis curauit addi. Fuit aut
hoc mihi in cōsilio quod existimabā uarie prodesse ecclesiæ
Christi, si hæc quam a plurimis legerentur. Nam & confir-
mantur animi, cum ista aduersariorum nostrorum insignis
stulticia ac inscitia patefit, & quia tantum hoc agunt, ut ho-
mines ad nugas suas amplectendas impellant, iniustam &
odiosam crudelitatem suam produnt, quam contra ecclesiam
Christi exercent. Quis autem non indignetur, hominem
nullius criminis reum, sed propter suspicionem hæreseos
comprehensum, in carcerem & uincula conijci, & ab ijs, qui
ecclesiæ Doctores uocantur interrogari, non de articulis fi-
dei, sed de nugis quibusdam, quod non credat septem sacra-
menta, quod reliquias sanctorum non dicat colendas, quod
horas Canonicas non legat &c. At sane leue esset, non in-
terrogari de grauioribus, sed quod etiam igni & gladio ob
has nugas contra ecclesiam sæuiunt, hoc uero caput est im-
pietatis. Atq; in hoc examine Faber maxime cōmotus est,
cum negaret Matthias transsubstantiationem. Sed quod
nam scripturæ, quod patrum & ueteris ecclesiæ testimoni-
um producant, ut transsubstantiationem credamus? Paulus
retinet appellationem panis etiam post *ἐν λόγισμῳ* seu conse-
crationem. Item Christus dicit se posthac non bibiturum
de germine uitis, & patres ipsi retinent appellationem panis
& uini, sicut sunt testimonia apud Epiphaniū & Basilium
Græcos Theologos, & alios Latinos quoq;. Et tamen Faber
elementis hanc hæresim purgandam dixit. Sed habetur etiā
a nobis magna gratia Fabro & eius similibus, quod in his
priuatīs actionibus nobis pingunt, qualis futura sit toties fa-
ctata Synodus seu Concilium, & quid nobis de eo sit spe-
randum. Nam frustra eam spem alimus, futurum ut de arti-
culis

culis fidei, de iustificacione, de usu sacramentorum, de sacrificio Christi, & alijs necessarijs articulis accurate disputetur. His enim necesse est ruere & subuerti omnem aduersarioꝝ idolatriam. Igitur aliam methodum insistent, sibi & tyranni suæ cōmodam, nempe quod de doctrina & p̄senti statu ecclesiæ, sancta Romana ecclesia iam olim pronunciarit, ergo blasphemiam esse si quis illud Romanæ ecclesiæ iudicium tot Concilijs comprobatum in dubium uocet. Igitur si quis non credet purgatorium, indulgentias, septem sacramenta, sacrificium Missæ pro mortuis & defunctis &c. ille, etiam si in omnibus Christianæ doctrinæ præcipuis articulis recte sentiat, tamen tanq̄ hæreticus igni purgabit̄. Sicut manifesta nostri seculi exempla sunt, & sanctissimus uir, Ioannes Huss, ante centum annos eandem crudelitatem expertus est. Non defugiebat supplicium, non petebat dimissionem, hoc petebat, ut audiretur, & ex sacra scriptura & ueteris ecclesiæ doctoribus articuli quos confitebatur suos esse, iudicarentur, sed frustra petebat. Eadem etiam futuræ Synodi erit plane forma, nisi istis in ecclesia uiperis sæuēdi potestatem magistratus ademerit. Quare existimo, hoc Matthiæ examen, imaginē futuræ Synodi nobis exhibere, quæ tanto sæuiet crudelius, quanto istic cōiunctis sententijs & uiribus erunt ualidiores. Nunc singuli in suis angulis crudelitatem infinitam exercent, sicut in eo genere Faber carnifex uerius quam Doctor aut Episcopus diceretur. Nota enim sunt per omnem Germaniam & alias uicinas regiones cruenta eius tum cōsilia tum facta, contra ecclesiam Christi. Sed suo tempore requireret iustus iudex iustorum sanguinem ex eius & similium manibus, atq̄ utinam id nō fiat cum uastitate totius Germaniæ. Debent autem iniusta hæc crudelitas & acerba supplicia confirmare ecclesiam contra aduersarios suos, siquidem ecclesia, Christi exemplo patitur.

Joeb Huss

aber carnifex

patitur, & Papatus, Synagogæ & Iudæ exemplo, ecclesiam
persequit & crucifigit. Tenent in suis ecclesijs aduersarij no
stri magnas dignitates, à principib⁹ adhibentur ad maxima
rū regē deliberationes. Habent alia cōmoda plurima, quibus
fere tanto cumulant magis, quāto minus uel eruditione uel
uirtute ea merentur, hæc stultū uulgus & miratur ualde &
studiose ambit. Sed huc mihi oculos atq; animum aduerte,
nullum. n. hominum genus plus publice ac priuatim nocet,
nullæ rerump. & ecclesiæ nocētiores pestes sunt. Quare nō
potest longius ab eis abesse pœna, qua quidē nunc grauissi
ma urgent, si modo eam agnoscant. Quis em̄ non pœnam
grauissimā iudicet, istam extremā cæcitatem, q̄ propter con
iugiū, propter utranq; speciē sacramenti, p̄pter intermissos
recētes, & ueteri ecclesiæ ignotos cult⁹, homines, nullius cri
minis reos, tā crudeliter occidūt. Equidem uix ullum Ger
mania carnificē habet, qui tot occiderit, quot Fabri iniquis
iudicijs damnati sunt. Hæc Faber in suo foro, ita .n. appella
re libet, facit. Sed plus periculi est, cum etiā ad principum
consilia tales, crudelitātē & ignorantiam, quib⁹ extreme la
borant, afferunt. Nunc em̄ eo loco res est, ut asperioribus re
medijs etiam in iusta caussa nemo sanus uti cupiat. Isti autē
eo animo sunt, ut manifestā impietātē, crudelitate defendi,
& uerbum Dei extrema sauitia oppugnare uelint. Quare
ipsi uiderint, quem exitum tandem res sit habitura.

Volui autem Franciscæ, uir clarissime, hunc appendicem
examinis tibi dedicare, quod recte conuenire existimem, cū
alteram suorum laborum partem Matthias tibi dedicarit,
ut etiam hoc eius scriptum, tibi tanq; fideli eius patrono, de
fendendum committatur. Vale. Kalendis Iunijs, anno
M. D. XXXVII.

T. Vitus Theodorus.

↪ Faber respicit